

Lovforslag nr. L 64. Fremsat den 10. november 1993 af Pia Kjærsgaard (FP), Kim Behnke (FP), Kirsten Jacobsen (FP) og Annette Just (FP)

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om butikstid

(Afskaffelse af lukkeloven)

Lov om butikstid, jf. lovbekendtgørelse nr. 558 af 18. august 1989, som ændret ved lov nr. 478 af 24. juni 1992, ophæves med virkning fra 1. januar 1994.

Bemærkninger til lovforslaget

Lovforslaget er en genfremstættelse af lovforslag nr. L 55, fremsat af FP den 22. oktober 1991, Folketingstidende 1991-92, forhandlingerne sp. 682, 3096, 7676 og 7773, tillæg A sp. 1031 og tillæg B sp. 677.

Siden Folketinget den 29. oktober 1992 sidst debatterede ændringer af lukkeloven, er der blandt de politiske partier sket et skred i opfattelsen af, hvor meget butikkernes åbningstid skal reguleres politisk. Den mest markante ændring blandt de politiske partier er udtrykt i industriministerens åbne indstilling til mindre liberaliseringer af den nuværende lovgivning om butiksåbningstid. Denne lovgivning bygger i det væsentlige på flertalsindstillingen i lukkelovskommissionens betænkning nr. 735 af 1975.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at tiden for længst er løbet fra lukkelovgivningen. På dette som på andre områder kræver samfundsudviklingen, at lovgivningsmæssige indgreb, der er historisk betinget, afvikles.

I tidligere diskussioner om lukkeloven er der blevet sat spørgsmålstejn ved de konsekvenser, en liberalisering og en ophævelse af de lovregulerede butiksåbningstider ventes at ville have.

Det har været en yndet om end ukorrekt metode at opfatte en ophævelse af lukkeloven som ensbetydende med, at ansatte vil komme til at arbejde længere med deraf følgende ulemper. Imidlertid er en ophævelse af lukkeloven ikke identisk med påbud om, at butikker skal holde åbent i bestemte tider. Lige så lidt er en ophævelse af lukkeloven ensbetydende med, at ansatte påbydes at arbejde længere, hvis deres arbejdsplads vælger at forlænge åbningstiden eller eventuelt forskyde åbningstiden. Arbejdstider og andre faglige forhold, der er relateret til arbejdspladsens åbningstider, vil fortsat kunne tilrettelægges efter almindelige drøftelser eller faglige forhandlinger.

Der er rejst spørgsmål om, hvorvidt en ophævelse af lov om butiksåbningstider vil medføre et behov for ændringer af den kollektive trafik. Såfremt en ophævelse af lov om butiksåbningstider vil skabe behov for ændringer af den kollektive trafik, er det fuldt rimeligt, at den kollektive trafik tilrettelægges i overensstemmelse hermed.

Problemer med tilpasning af den kollektive trafik

bør ikke kunne være et argument mod ophævelse af loven om butiksåbningstider.

Det har været anført, at en ophævelse af loven om butiksåbningstider ville kunne give forskydning i konkurrencen i detailhandelen, herunder specialforretninger imellem. Imidlertid er det ikke lovgivningens eller Folketingets opgave at sikre, at konkurrencen finder sted efter bestemt mønster defineret af Folketinget. Det har ofte været fremført, at en ophævelse af loven om butiksåbningstider specielt vil gavne store lavprisvarehuses konkurrencemæssige position over for mindre detailbutikker. Dette forekommer usandsynligt, da omkostningerne i forbindelse med omstillinger i driften alt andet lige er større, jo større butikkerne er. Derfor vil små detailforretninger være langt mere tilpasningsdygtige i en ændret konkurrencesituation.

Det har været påstået, at forlængede åbningstider vil medføre forøgede omkostninger for butikkerne. Imidlertid er det rimeligt at forvente, at ingen butikker vil ændre deres åbningstider i et omfang, der vil give dem tab. Derfor er det meningsløst at nævne, at de forlængede åbningstider medfører øgede omkostninger uden samtidig at nævne, at de forlængede åbningstider medfører øget indtjening.

Forslagsstillerne mener, at det ikke er Folketingets opgave at beskytte virksomhederne mod forbrugerne. I den forbindelse er det rimeligt at nævne, at det netop var et karakteristikum ved de tidligere østeuropæiske kommunistlande, at der eksisterede en udtalt producentsuverænitet. Således måtte forbrugerne tilpasse sig producenternes ønsker. Omvendt er det et velkendt karakteristikum ved markedsøkonomiske samfund, at der eksisterer en udtalt forbrugersuverænitet. Derfor er det i markedsøkonomiske samfund producenterne, der suverænt må tilpasse sig forbrugerne. Forbrugersuveræniteten er ifølge forslagsstillerne det eneste, der rent moralsk er forsvareligt.

Hvis en liberalisering af lukkeloven skal have en fuld beskæftigelsesmæssig virkning, skal området totaliseres. Danmark har i de senere år oplevet en meget positiv udvikling i turismen. Turismen har i de senere år været stigende. Også derfor er der grund

til at ophæve loven. Hvis butiksområdet frigøres toltalt med hensyn til lukketider, vil erhvervet tilrettelægge åbningstiderne således, at de også i forhold til turister opnår den mest optimale effekt.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at en ophævelse af lukkeloven vil medføre en øget beskæftigelse. I vismandsrapporten »Dansk Økonomi«, maj 1992, Det Økonomiske Råd, beskrives det i kapitlet »Den indenlandske konjunktur« i afsnittet »Produktion, beskæftigelse og investeringer«, side 79, at foranstaltninger, der fjerner konkurrencebegrænsninger på hjemmemarkedet, vil bidrage til en nedbringelse af ledigheden.

Forslagsstillerne er i forbindelse med forslaget om ophævelse af lukkeloven opmærksomme på de alvorlige politisk skabte problemer, hotel- og restaurationsbranchen kæmper med. Forslagsstillerne er derfor indstillet på at deltage i et konstruktivt samarbejde med Folketingets øvrige partier med henblik på at liberalisere de gældende regler vedrørende alkoholbevilling m.m. for hotel- og restaurationsbranchen for at undgå en skævvridning i konkurrence-sammenhæng.

Lukkelovskommissionens betænkning nr. 735 af 1975 tog udgangspunkt i undersøgelser, som blev gennemført ved forskningsinstitutioner m.fl., herunder bl.a. undersøgelser af udvalgte butikkers belastning i henseende til kundebesøg og omsætning, forbrugerønsker, turisternes behov, prisdannelseforløb ved ændringer i butikstid, virkninger på trivsel og arbejdstid for personalegrupper m.v.

Der var i lukkelovskommissionen stærkt divergerende opfattelser af, hvordan lukkelovgivningens burde udformes, men dog en generel frygt for, at ophævelse eller væsentlig liberalisering af lovgivningen over et kort åremål ville forstærke den strukturelle udvikling inden for detailhandelen med deraf følgende utilsigtede og u hensigtsmæssige økonomiske og sociale virkninger både for indehavere og for forbrugere.

På baggrund af lukkelovskommissionens indstilling vedtog Folketinget den nuværende hovedlov af 1976, der indførte sondringen imellem almindelig butikstid på hverdage fra kl. 6.00 til 17.30 og på lørdage fra kl. 6.00 til 12.00. Senere, efter et kommissionsarbejde i 1986-87, ændredes loven ved udvidelse af den supplerende åbningstid fra 6 til 10 timer ugentlig.

Fælles for arbejdet i de to kommissioner har været ønsket om at opretholde en stærkt restriktiv lukke-

lovgivning og en tro på, at statsmagten er bedre egnet til at fastsætte åbnings- og lukketider end de enkelte erhverv og den enkelte erhvervsdrivende. Denne holdning er ikke i overensstemmelse med de faktiske nutidige samfundsforhold, men er udtryk for en forældet og dogmatisk tankegang.

De undersøgelser, der har været lagt til grund for kommissionsbetænkningerne og lovgivningen, har vist sig på væsentlige punkter at føre til urigtige følgeslutninger. Således har det ikke ved lovrestriktioner været muligt at forhindre butiksdød i de traditionelle detailhandelsområder og samtidig vækst omkring nye indkøbscentre.

Påstanden om, at mindre forretningsdrivende vil bukke under i konkurrencen med supermarkeder, er forkert. Tværtimod viser undersøgelser, at mindre forretningsdrivende netop kan konkurrere på utraditionelle åbningstider. Ifølge Forbrugerrådet blev 2.000 nye nærbutikker således etableret efter ophævelsen af den svenske lukkelov.

En Vilstrupundersøgelse viser, at 25 pct. af den danske befolkning ville handle mere lokalt, hvis lukkeloven blev afskaffet! Kun 1 pct. ville handle mindre lokalt.

Det er på tide, at Danmark følger efter frihedsbølgen i Østeuropa og fjerner nogle af de mange love. Lukkeloven er en af dem, der er overflødige.

Problematikken består i, at behovet for at opretholde regler på dette område ikke er til stede. Regler om butikslukketid havde for omkring hundrede år siden det formål at indføre en maksimal arbejdsdag inden for handelsfagene, der organisatorisk var svagere stillet end andre faggrupper. Den første danske lukkelov af 1904 bestemte, at butikker ikke måtte holde åbent på søn- og helligdage, og i 1908 bestemtes det, at der på ugens første fem dage skulle lukkes kl. 8 aften og om lørdagen kl. 11 aften. Senere er lovgivningen ændret mange gange, men problemet er ikke i dag lovgivningens indhold, men dens blotte eksistens.

Forslagsstillerne mener, at dansk detailhandel, herunder de berørte medarbejdergrupper såvel som butiksindehavere, er bedst tjent med at klippe de snærende bånd over, som loven repræsenterer. Kun en fuldstændig ophævelse af loven vil sikre en frigørelse af markedskræfterne. Dette vil skabe en sund og naturlig udvikling gennem et samspil mellem butikserhvervet som udbydere og forbrugere som efterspørgere.